

térium pecsétje, valószínűleg visszaküldték Önökhöz, innen a késedelem. Nagyon lekötelezne, ha mielőbb eljuttatná hozzám e levelet, vagy ha elveszett volna a postán, lenne oly kedves egy másolatot küldeni róla.

142. KÁROLYI MIHÁLY HAROLD LASKIHOZ

(Guildford, 1945. szeptember 15.)

Dear Mr. Laski,

Although I know how busy you are, I would be most grateful to you if you would receive me in a most important matter.¹

I am addressing this letter not to the Chairman of the Labour Party but to a friend from whom I would like to get an advice.

Yours very sincerely

PIL 704. f. 129. ó. e. (másodpéldány)

*

Kedves Mr. Laski,

Bár tudom, milyen elfoglalt mostanában, nagyon hálás lennék, ha fogadna engem egy nagyon fontos ügyben.¹

Ezt a levelet nem a Labour Party elnökéhez intézem, hanem egy barátomhoz, akitől tanácsot szeretnék kérni.

¹ A „nagyon fontos ügy” a szlovákiai magyarok helyzete – Károlyi nyilván segítséget akart kapni régi ismerősétől, Laskitól, hogy kapcsolatba kerülhessen az új külügyminiszterrel.

143. KÁROLYI MIHÁLY W. G. HAYTERHEZ

(Guildford, 1945. szeptember 17.)

Dear Mr. Hayter,

As you were so kind to suggest seeing me, I wonder if next Friday late morning or early afternoon would be convenient for me to call at your office?

I am going to town on Thursday evening, and would be much obliged if you would let me know by Telephone Guildford 2522 at what time you will expect me.¹

Yours sincerely

PRO FO 371/48 463 (eredeti)

*

Kedves Mr. Hayter,

Miután volt olyan kedves felajánlani, hogy fogadna engem, kérdem: megfelelne-e Önnek, ha most pénteken délelőtt vagy kora délután keresném fel hivatalában?

Csütörtök este megyek be a városba, és nagyon lekötelezne, ha közölné telefonon - Guildford 2522 - milyen időpontban várna engem.¹

¹ Károlyi levele mellett az ügyiratban a következő hivatalos feljegyzés:

„Károlyi gróf holnap, pénteken 12.15-kor jön Mr. Hayterhez.

Akkor oda lehet adni neki a hivatalos levelet, melyet sose kapott meg, és most ebben a borítóban található.

J. Addis, szeptember 20.”

Ugyanott található Sir Orme Sargent szeptember 22-i feljegyzése: „Megigértém Károlyi grófnak, mikor tegnap felkeresett, hogy sürgetni fogjuk a mielőbbi választ szeptember 6-án Budapestre küldött 343. sz. táviratunkra, melyben azt kérdeztük, hogy meg lehet-e ígérni a grófnak, hogy ha Magyarországra utazik, ő és felesége visszatérhetnek hozzánk, ha úgy kívánják.” Sargent 1939-től 1949-ig a külügyminiszter helyettesének helyettese volt (deputy under-secretary). A külügyminiszter szeptember 25-én a következő titkos táviratot küldte a budapesti brit képviselőnek a kormány tudtára: „343. sz. táviratomra (szeptember 7. Károlyi gróf magyarországi látogatása) kérem sürgetni a mielőbbi választ.”

Károlyi ez alkalommal közölte Sargenttel: „nem lesz képes ilyen szoros határidőre elhagyni hazánkat, és hálás lenne, ha informálnánk a magyar kormányt, hogy a meghívást túl későn kapta meg ahhoz, eleget tehessen neki. Mindenképpen nagyon szeretne feleségével rövid látogatást tenni Magyarországon.” Csak visszatérése után tudja végleg rendezni londoni ügyeit és eldönteni, 27 év távollét után, hogy végleg hazatér-e. Azt is megmondta már ekkor, hogy csak akkor látogathat haza, ha biztosítják a visszatérést Angliába, az utazás biztosítását is beleértve, nem csupán egy engedélyt. Végül kérte: hazatérése előtt fogadja őt Bevin. Károlyi kéréseiről (a Bevinre vonatkozót kivéve) bizalmas táviratban tájékoztatták Gascoigne-t és általa a magyar kormányt. (FO 371/ 48 465, file R 14 204.)

144. ERNST OTTÓ KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Párizs, 1945. szeptember 17.)

Elnök Úr,

az exodus után, 40 nyarán, néhány hónapig vidéken rejtőztem, mert a németek az „Illustration”-ban és a „Figaro”-ban 40 tavaszán megjelent cikkem miatt hevesen kerestek. Az első megszállási év végén átmásztam a zone libre-be¹ és Marseille-ben dolgoztam két éven át szabad lapokban és az ellenállásban. 42 novemberében, amikor a németek betörték oda is, a Haute Loire egy ellenállási központjában, az 1000 méter magasságban fekvő Chambon sur Lignonban (?) tanárkodtam, és egyben szerkesztettem az ottlévő németek orra alatt és a német katonák számára a „Wahrheiten der Woche”² c. hetilapot, amellyel a rám bízott fiatalok borították be éjszakánként a St. Étienne-i, lyoni, Le Puy-i kaszárnyák falait. A felszabadulás után nyomban feljöttem Párizsba; aktív részt vettem a Mouvement de Liberation Hongroise-ban,³ és főként annak „Szellemi Dolgozók Csoportjában”; az „Írók, Újságírók és Propaganda” szakcsoport vezetőjévé választott. Kora tavasz óta a Párizsban megjelenő „Stars and Stripes” amerikai hadsereg-napilap kötelékében dolgozom.

1918-19-ben az Elnök Úr által Bernbe kiküldött „Délégation diplomatique extraordinaire”⁴ tagjaként több hónapig dolgoztam Bernben, majd Belgrádban. 1934-ig Bécsbe emigráltam [sic!] és a nemzetközi sajtóban sok száz cikkem jelent meg, és történelmi és biográfiai könyveim is Londonban (Methuen & Co. Ltd., Jarrolds & Co.), New Yorkban (Fred A. Stokes); a New York Times magazinjának 7 éven át szerződéses historikusa voltam.

Most szeretnék Elnök Úr vezetése alatt Magyarországnak hasznos munkát végezni. Beszélék és írok németül, franciául és angolul; most az utolsó 3 évszázad békeszerződéseinek történetével foglalkozom. Boldog lennék, ha hírt kapnék és irányítást, hogy mi lehetne a teendőm?

Elnök Úrnak mindig mélységes ragaszkodással hűséges híve

PIL 704. f. 81. ó. e. (eredeti)

¹ Szabad zóna (francia), vagyis a vichyi petainista állam, amely annyiban volt „szabad”, hogy 1942 végéig nem állt német megszállás alatt.

² „A Hét Igazságai” (német).

³ Magyar Felszabadulási Mozgalom (francia).

⁴ „Rendkívüli diplomáciai delegáció” (francia) – ilyen ugyan nem létezett, de Ernst valóban a Kéri-féle svájci hírszerző csoport tagjaként működött Svájcban a forradalmak alatt. Későbbi kapcsolatára Károlyival I. a levelezés II. kötetét.